

1-17. veebruarini
võetakse vastu
avaldusi Laagri
kooli esimesse
klassi
lk 3

See, kes Sauel
Sirjet pole
märganud, on
küll kinnisilmi
elanud
lk 6

Siimika külas
Rämmi talus on kõik
ehe ja inspireeriv.
Nii interjööri kui
inimesed
lk 8-9

NR 1 (97) JAANUAR 2022

Saue

Valdus

KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Mida on vaja teada energia hinnatõusu leevendava toetuse taotlemise kohta?

10. jaanuarist alustab valla sotsiaalosakond energiahinna tõusu leevendamise toetuse taotluste vastuvõttu, mida saab esitada nii elektrooniliselt kui paberikandjal, võimalusel tuleks eelistada e-teeninduse keskkonda SPOKU.

MARELLE ELLERHEIM
sotsiaalosakonna juhataja

Toetuse taotlemisel on oluline silmas pida, et:

- Saue vallavalitsusele saavad taotluse esitada Saue valla elanikud;
- toetust saab taotleda alalise või peamise elukoha (elukoht, kus pere veedab suurema osa ajast) kulude hüvitamiseks. Kui ükski perekonnaliige ei ole elukohta sisse kirjutatud, tuleb esitada tõendid (näiteks üürileping), mis näitavad, et tegemist on alalise või peamise elukohaga;
- toetust antakse 2021. aasta 1. septembrist kuni 2022. aasta 30. märtsini tarbitud energia kulude osaliseks katmiseks. Taotlusi saab esitada 2022. aasta 31. maini;
- toetust saab ühe või mitme kuu kohta vastavalt taotleja soovile, kuid mitte rohkema kui viie eelneva kuu kohta. Septembri kulude hüvitamiseks tuleb taotlus esitada hiljemalt veebruaris, märtsis septembri kulude hüvitamist enam taotleda ei saa;
- toetuse miinimum summa on 10 eurot, maksimum 500 eurot. Väiksemate kulude puhul saab taotleda ka pikema perioodi eest, mitte igakuiselt. Juhul kui hüvitavate kulude summa ületab maksimummäära, on mõistlikum taotleda toetust lühemate perioodidena;
- perekonnaks loetakse isikuid, kes elavad samas eluruumis ja keda seob ühtne majapidamine.

Toetuse arvestamine

Vähekindlustatuseks loetakse üksik elav isik või perekond, kelle kuu keskmine sissetu-

lek on perioodil, mille eest toetust taotletakse, võrdne või väiksem kui 1126 eurot. Toetuse maksimise piiri 1126 eurot arvestatakse pereliikmete puhul järgnevalt:

- perekonna esimese täisealise isiku puhul koefitsendiga 1,0 ehk 1126 eurot;
- järgneva vähemalt 14-aastase perekonnaliikme puhul koefitsendiga 0,5 ehk 563 eurot;
- Alla 14-aastase lapse puhul koefitsendiga 0,3 ehk 337,80 eurot.

Näiteid

- Kahest täisealisest liikmest koosneva pere (näiteks kaks pensionäri) puhul on piirmäär $1126 + 563 = 1689$ eurot.
- Peres, mis koosneb emast, isast, 15-aastasest lapsest ja 3-aastasest lapsest on sissetulekute piirmäär $1126 + 563 + 563 + 337,80 = 2589,80$ eurot.

Mida arvestatakse ja mida ei arvestata sissetulekuna?
Sissetulekutena arvestatakse:

- palgatulu;
- ettevõtlustulu;
- kasu vara võõrandamisest;
- renditulu ja litsentsitasusid;
- intresse;
- dividende;
- pensione, stipendiume, toetusi, preemiasid ja hasartmänguvõite;
- kindlustushüvitisi ja väljamakseid pensionifondist;
- madala maksimummääraga teritoriumil asuva juriidilise isiku tulu;
- residendist füüsilise isiku välisriigis saadud eeltooduga samaväärset tulu, mida ei makustata Eesti tulumaksuga.

LISAINFO: energiatoetus@sauevald.ee, 5366 9078

Sissetulekuna ei arvestata:

- riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve vahenditest makstud ühekordseid toetusi;
- kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kohaselt perekonna sissetulekust sõltuvaid või konkreetse teenuse kulu kompenseerimiseks määratud kohaliku omavalitsuse eelarve vahenditest makstud perioodilisi toetusi;
- puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstud toetusi, välja arvatud puudega vanema toetust;
- riigi tagatisel antud õppelaenu;
- tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel või struk-

- tuuritoetuste vahenditest makstud stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust;
- õppetoetuste ja õppelaenu seaduse alusel makstud põhitoetust, vajaduspõhist õppetoetust, vajaduspõhist eritoetust ja õppeasutuse moodustatud eritoetuse fondi vahenditest makstud toetust;
- töist sissetulekut, mille on saanud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppe õppiv keskkooliõpilane kuni 19-aastaseks saamiseni või pärast 19-aastaseks saamist kuni jooksva õppeaasta lõpuni või õpilase kooli nimekirjast väljaarvamiseni;
- õppimist ja töötamist soo-

dustavaid stipendiume ning toetusi;

- konkreetse kulu või kahju katmiseks saadud hüvitisi;
- lähedastelt toimetuleku parandamiseks saadud rahalisi toetusi ja kingitusi.

Piirmäärad, mida ületavast osast 80% taotlejale hüvitatakse:

- elekter 120 eurot/MWh (12 s/kWh);
- gaas 49 eurot/MWh (4,9 s/kWh);
- kaugküte 78 eurot/MWh (7,8 s/kWh), aga mitte vähem, kui oli kaugküte hind taotleja võrgupiirkonnas 2021. aasta jaanuari lõpu seisuga.

Võimaliku toetuse arvutamine

- Vaata, kas taotletava perioodi energia eest esitatud arvetel on välja toodud energia kogus ja maksumus. Kui arvel ei ole koguseid, küsi infot arve esitajalt (näiteks korteriühistult). Elektri puhul võib juhul, kui võrgutasu eest esitatakse eraldi arve, olla vaja vaadata ka kaht erinevat arvet.
- Võta arvelt tarbimine ja summa (vajadusel liida selleks energia ja võrgutasu arvete summad).
- Jaga saadud summa tarbitud kWh-de ja 100ga (selleks, et saada eurodest sendid), nii saad 1 kWh hinna.
- Lahuta saadud hinnast piirhind (vt eelmist punkti, kus on kirjas piirmäärad).
- Korruta saadud vahe 0,8-ga.
- Saadud tulemus on eeldatava toetuse summa.

Taotlemiseks esitavad dokumendid:

- sissetulekuid tõestavad dokumendid;
- energia tarbimist ja selle hinda tõendavad dokumendid;
- tõendid, et tegemist on tegeliku elukohaga, kui elukoht ei ole ühegi pereliikme rahvastikuregistrijärgne elukoht;
- kui osa energiakulusid on arvestatud ettevõtluse kuluna, siis ettevõtluse osakaal kuludest.

Juhul kui taotlus koos dokumentidega ei vasta nõuetele, on taotlust menetleva töötajal õigus küsida täiendavaid andmeid. Määruse järgi tuleb vajalikud täiendused või parandused esitada viie tööpäeva jooksul. Kui vajalikke täpsustusi tähtaegselt ei esitata, siis taotlust ei menetleta, kuid sama perioodi eest võib esitada uue korrektse taotluse. Korrektse taotluse menetlemiseks on määrusega kohalike omavalitsustele antud 35 tööpäeva, peale positiivse otsuse tegemist makstakse toetus välja seitsme päeva jooksul.

Saue valla ametlikud teated

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE MÄÄRAMINE

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Munalaskme-Laitse maantee nr 11381 ja Ruila-Laitse maantee nr 11161 külgsuuna jalgratta- ja jalgte** rajamise ehitusprojekti koostamiseks. Eelnõuga ja projekteeritava lahendusega on võimalik tutvuda Saue valla avalikul kodulehel aadressil <https://sauevald.ee/avalikustamiselelnoud>. **19.01.2022 kell 18.00** toimub projekteerimistingimuse **avalik arutelu** elektroonilises Teams keskkonnas. Arutelu info ning sissepääsu link avaldatakse valla kodulehe uudiste lehel ning lehel Avalikustamisel eelnõud. Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab teedespetsialist Indrek Brandmeistrilt (tel 534 07008, indrek.brandmeister@sauevald.ee)

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Laagri alevikus, Pärnu mnt 558a kinnistule autode käsipesula** rajamiseks. Samal kinnistul juba paikneb käsipesula, kuid seoses kinnistu parema ruumi kasutamise plaaniga on vaja ümber tõsta, et anda ruumi Saue Vallavalitsuse 16. juuni 2021. aasta korraldusega nr 642 määratud projekteerimistingimuste alusel samale kinnistule kavandatava kiirtoidurestorani püstitamiseks. Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab Arvo Brandmeistrilt (tel 509 0662, arvo.brandmeister@sauevald.ee)

Arvamused esitada hiljemalt 22.01.2022 Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee)

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena **Tootsi tee ja Kraavi tee jalgratta- ja jalgte** rajamise ehitusprojekti koostamiseks. Eelnõuga ja projekteeritava lahendusega on võimalik tutvuda Saue valla avalikul kodulehel aadressil <https://sauevald.ee/avalikustamiselelnoud>. **20.01.2022 kell 17.00** toimub projekteerimistingimuse **avalik arutelu** elektroonilises Teams keskkonnas. Arutelu info ning sissepääsu link avaldatakse valla kodulehe uudiste lehel ning lehel Avalikustamisel eelnõud. Lähemat informatsiooni tingimuste kohta saab teedespetsialist Indrek Brandmeistrilt (tel 534 07008, indrek.brandmeister@sauevald.ee)

Arvamused esitada hiljemalt 22.01.2022 Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee)

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks **Vanamõisa külas Vabaõhukeskuse tee 18** (katastritunnus: 72701:001:1182; 2,75 ha transpordimaa 70% ja ärimaa 30%) kinnistul lubatud hoonestusala piiride muutmiseks kuni 10% võrreldes Kärneripõllu, Tammepeõllu ja Mäepealne kinnistute ja lähiala detailplaneeringu sätestatud hoonestusala piiridega (kehtestatud Saue Vallavalitsuse 26. mai 2015. aasta korraldusega nr 444).

Arvamused esitada hiljemalt **22.01.2022** Saue Vallavalitsusse (Kütise tn 8, 76505, Saue linn; info@sauevald.ee).

Eelnõud puudutavate küsimuste korral palun ühendust võtta vallaarhitekt Urmas Elmikuga telefonil 516 6441 ja e-posti aadressil urmas.elmik@sauevald.ee

PEREMEHE TUTE EHTISTE HÕIVAMISE TEATED

Saue Vallavolikogu 30. detsembri 2021 otsusega nr 82 algatati peremehetu ehitise hõivamine ja otsusega võetakse peremehetu ehitistena arvele **Lehetu külas Saidafarmi tee 9** katastriüksusel tunnusega 72601:001:1257 asuv ehitis - karjalaut, mille hooldajaks määrati Saue Vallavalitsus.

Saue Vallavolikogu 30. detsembri 2021 otsusega nr 81 algatati peremehetu ehitise hõivamine ja otsusega võetakse peremehetu ehitistena arvele **Ellamaa külas Antsuküla tee 7** katastriüksusel tunnusega 72601:001:1145 asuva ehitise - garaazi 1/16 mõtteline osa (1 boks), mille hooldajaks määrati Saue Vallavalitsus.

Saue Vallavolikogu 30. detsembri 2021 otsusega nr 80 algatati peremehetu ehitise hõivamine ja otsusega võetakse peremehetu ehitistena arvele **Ürjaste külas Koolimäe** katastriüksusel tunnusega 72601:001:1115 asuv ehitis - elamu, mille hooldajaks määrati Saue Vallavalitsus.

Kõigil, kellel on vastuväited nimetatud ehitiste hõivamise või peremehetuse kohta, esitada need kirjalikult kahe kuu jooksul pärast teate avaldamist Saue Vallavalitsusele, aadressil Kütise tn 8, Saue linn, Harjumaa 76505 või e-kirjaga info@sauevald.ee.

Saue Valdus

Ilmub kaks korda kuus ja toimetatakse tasuta kõikidesse postkastidesse üle valla. Lisaks on leht saadaval vallamajas, halduskeskustes ja kultuurimajades. Tiraaž 10 000. / **Toimetuse:** Saue Vallavalitsus Kütise 8, Saue linn 76505, Saue vald, Harjumaa / **E-posti aadress:** leht@sauevald.ee / **Telefon:** 525 4146, 510 6932 / Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja selguse huvides sisu lühendada. / **Reklaam:** reklaam@sauevald.ee. / **Reklaami hinnakiri:** sauevald.ee/vallalehe-uldinfo / **Trükk:** Printall AS, Tala 4, Tallinn. / **Kojukanne:** Omniva.

Kõik kasvab – nii tulud kui kulud, nii investeeringud kui laenu raha

Detsembrikuu volikogus oli esimesel lugemisel 2022. aasta eelarve. Veel enne teist lugemist ja vastuvõtmist ülevaade põhilistest numbritest.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Põhitegevuse tulud kasvavad 2022. aastal võrreldes eelmise aastaga 9,4%. Selle taga on ennustatav majanduse koroonajärgne taastumine ja üldine palgatõus, mis suurendab valla eelarvesse laekuva üksikisiku tulumaksu prognoositavat summat, mis moodustab tuludest 71%. Tulumaksu maksjaid planeeritakse 12 100 inimest. Maksumaksja-

te arvu kasv suurendab valla tulusid ligi 1,3 miljoni euro võrra.

Kulude kasvuks on võrreldes 2021. aastaga planeeritud 9,8%. Läbivalt on võrreldes 2021. aastaga arvestatud palgafondidesse kasvu 5-7%, mis jääb Rahandusministeeriumi 2022. aasta palgakaasu prognoosi 7,4% piiridesse. Lisanduvad õpilaste arvust tingitud personali suurenemise, asutuse laienemise, alustamise, ühinenemise seotud palgakulud jms.

Arvestatakse ka sotsiaali ja haridusvaldkonna teenuste spektri laienemisega ning lastega seotud sotsiaaltoetuste (nt lapsehoiutoetus) ja haridustoetuste (nt erahuvialakoolid) kasvutrendi jätkumist, millega kaasneb kulude kasv.

Investeeringuid on planeeritud rekordtasemel. Koalitsioonilepingu järgi on 2022. aasta eelarve prioriteet haridusinvesteeringud pea 9,5 miljoni euro ulatuses ehk ligi pool kogumahust:

- spordisaali ehitamine riigigümnaasiumi juurde 550 000 eurot,
- Saue kooli juurdeehitus 2,3 miljoni eurot,
- Möldre lasteaia juurdeehitus 500 000 eurot,
- Turba lasteaia rekonstrueerimine 800 000 eurot,

- Kotka piirkonda lasteaia rajamine 2,5 miljoni eurot,
- Saue Midrimaa lasteaia õueala 1,2 miljoni eurot.

Suuremad investeeringuobjektid on lisaks haridusvaldkonnale mustkattete ehitus, jalg- ja jalgrattateede ehitus (majandus), Saue linna keskusala väljaarendamine (vaba aeg ja kultuur), Turba aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi uuendamine (keskkonnakaitse).

Saue vallal on vaba laenu jääki 21,4 miljoni eurot. 2022. aastal on plaanis võtta laenu juurde kuni 13 miljoni eurot. Lõplik summa sõltub objektide valmimistähtaegadest (osad valmivad tulevastest eelarveperioodides).

Eelarve menetlemise protsess

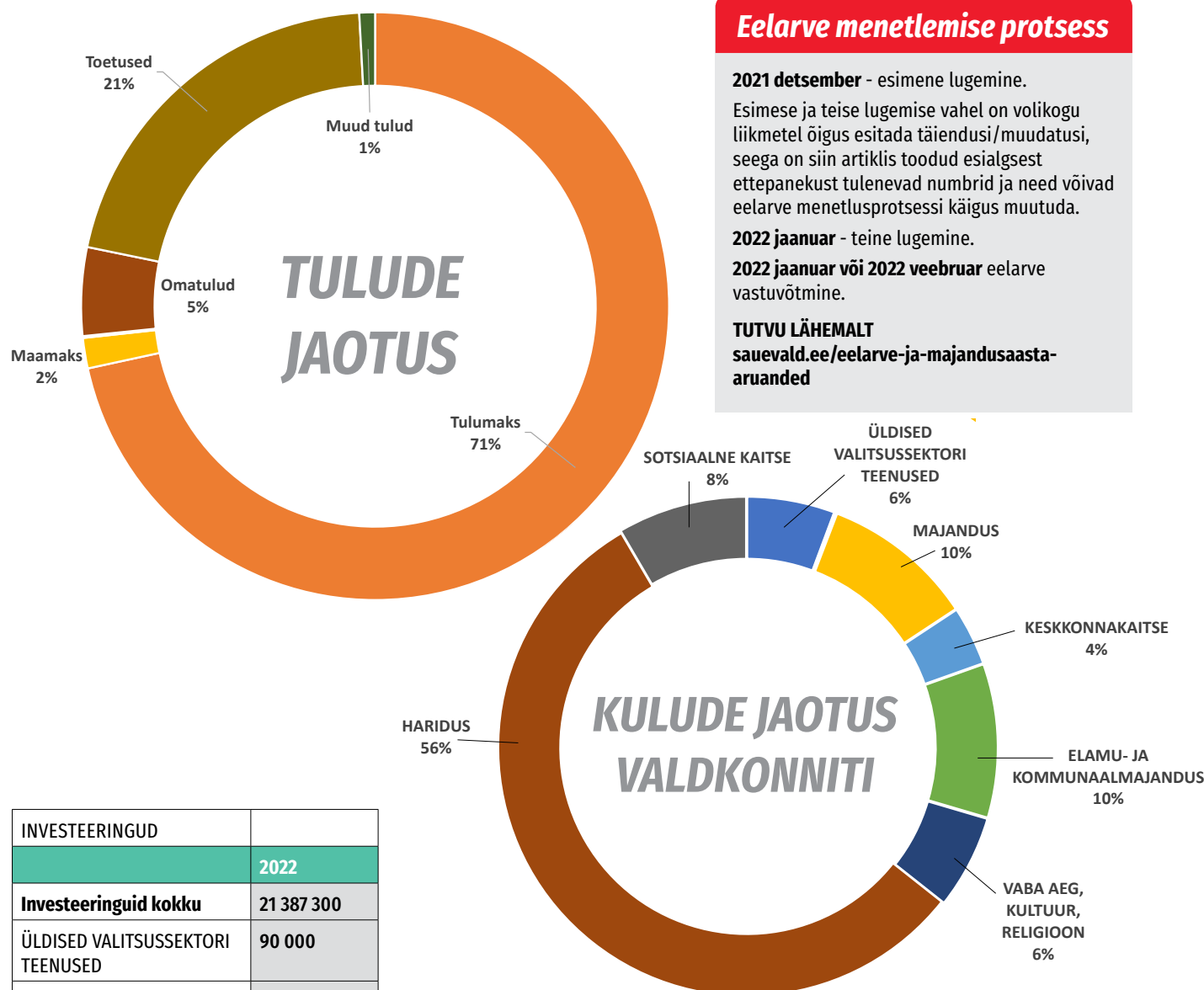
2021 detsember - esimene lugemine.

Esimese ja teise lugemise vahel on volikogu liikmetel õigus esitada täiendusi/muudatusi, seega on siin artiklis toodud esialgsest ettepanekust tulenevad numbrid ja need võivad eelarve menetlusprotsessi käigus muutuda.

2022 jaanuar - teine lugemine.

2022 jaanuar või 2022 veebruar eelarve vastuvõtmine.

TUTVU LÄHEMALT
sauevald.ee/eelarve-ja-majandusaasta-aruaranded

INVESTEERINGUD	
	2022
Investeeringuid kokku	21 387 300
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	90 000
SOTSIAALNE KAITSE	446 000
ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	500 000
VABA AEG JA KULTUUR	3 256 600
MAJANDUS	3 641 700
KESKKONNAKAITSE	3 860 000
HARIDUS	9 593 000

MILJONIT EURO	PROGNOOS				
	2022	2021	2020	2019	2018
Põhitegevuse tulud	46,4	42,4	40,7	38,4	35,0
Põhitegevuse kulud	42,6	38,8	33,7	32,0	28,3
Põhitegevuse tuleml	3,8	3,6	7,0	8,5	6,7

1-17. veebruarini võetakse vastu avaldusi Laagri kooli esimesse klassi

Kui peres on sügisel kooli minev laps, siis on paras aeg mõelda, millisesse kooli on lapsel soov ja võimalus minna. Kui laps on täisikka jõudnud, siis võib teda suunata erinevate kõrgkoolide veebilehti sirvima. Kui aga vanus seitsme aasta kanti, siis tuleb kõigepealt põhiharidusega tegeleda.

TOOMAS ARTMA
Laagri kooli direktor

Tingimused Laagri kooli (sh Möldre majja) astumisel

Laagri koolis toimub õppetöö kahes õppehoones. Kool koos kõikide võimaluste ja kohustustega on sama, küll aga sõltub elukohast see, kummas õppehoones on võimalik kooliteed alustada. Laagri alevikus elavad lapsed on oodatud peamajja, ümberkaudsete külade lapsed aga Möldre majja.

2022. aasta 1. septembril alustab Laagri koolis kuus 1. klassi. Laagri kooli peamajja võetakse vastu neli klassi, kokku 96 õpilast, ning Möldre majja kaks klassi, kokku 48 õpilast, ühtekokku 144 õpilast. Vajadusel avatakse Möldre majas kolm klassi, et kõikidele kooliminevatele lastele oleks koolikoht olemas.

Laagri koolil on eraldi vastuvõtukord, mille alusel õpilasi vastu võetakse. Selleks, et kõik tingimused ja nüansid selged oleks, ta-

sub see dokument üle vaadata aadressil http://www.laagriku.ee/wp-content/static/LK_vastuvott_yleminek_lahkumine-1.pdf.

Enne taotluse esitamist tasub kindlasti läbi mõelda, kas Laagri kool on lapsele (või perele) sobivaim või tasub natuke veel ringi vaadata. Laagri kool on Eesti üks suuremaid põhikooli ja klasside täituvus on üldjuhul maksimaalne. Õpilaste arv sel aastal on 1120 (peamajas 900+, Möldre majas 200+) ja sügisest see arv suureneb. Kooli kasutada on staadionid, võimlad ja ujula. Koolis tegutseb rohke ringide valikuga huvikool. Kõik õpilased kannavad koolivormi kogu põhikooli vältel. Kui eelnevalt info tundub sobiv, siis ootab Laagri kool last kandideerima!

Avaldused digitaalselt 1.-17. veebruarini

1. klassi vastuvõtu avaldusi on võimalik lapsevanemal esitada haridusteenuste infosüsteemis ARNO 1.-17.

Vastuvõtutingimused

Laagri kooli peamajja on võimalik vastuvõtu avaldusi esitada lapse eest, kes ise ja kelle vähemalt üks vanem on 1. jaanuari seisuga rahvastikuregistri andmetel Laagri aleviku elanik või juhul, kui tema õde või vend õpib peamaja 1.-8. klassis, siis ka Laagri laiendatud piirkonna elanik.

Laagri kooli Möldre majja kandideerija registreeritud elukoht koos vähemalt ühe vanemaga peab olema 1. jaanuari seisuga Laagri laiendatud piirkonnas või juhul, kui tema õde või vend õpib Möldre majas, siis ka Laagri alevikus.

Kui soovijaid on rohkem kui kohti, siis on eelis lapsel, kelle mõlemad vanemad on vastava õppehoone piirkonda registreeritud ja kellel õde või vend juba õpib samas majas. Järgnevad lapsed, kel on mõlemad vanemad piirkonnas sisse kirjutatud. Seejärel on pingereas lapsed, kel on üks vanem piirkonnas sisse kirjutatud ja õde või vend õpib samas õppehoones ning seejärel lapsed, kel on üks vanem piirkonda sisse kirjutatud. Kõikide eelnevatel kategooriatel sisestel on pingerida põhimõttel, et kellel pikem sissekirjutus vallas, see ka pingereas eespool.

Avaldusi saab esitada ka pärast 17. veebruarit, siis aga lisatakse kandidaadid eelnevalt koostatud pingerea lõppu ja võimalus, et täiendavaid soovide saab täita, on väiksem. *Laagri laiendatud piirkond: Koidu, Alliku, Vatsla, Hüüru, Kiia ja Püha külad.

INFOTUND

Kui on soov koolist natuke enam teada saada ja koolimaja ka oma silmaga näha, siis korraldab kool infotundi, mis aitab ehk paremini kooli olemust tabada.

31. jaanuaril kell 18 Möldre majas
1. veebruaril kell 18 peamajas

veebuarini 2022. ARNO asub aadressil <https://piksel.ee/arno/saue/>.

Kui vanemal on oma lapse suhtes koolile min-geid soovide, palume need kindlasti kirjutada ARNOs kommentaari lahtrisse, siis

teab kool nende soovidega võimalusel arvestada.

Täiendavat infot Laagri kooli 1. klassi astumise kohta on võimalik küsida kooli kantseleidest. Esitatud vastuvõtu avaldusi menetleb samuti Laagri kool.

Politsei vastuvõtt toimub vallamajas

Alates jaanuarist 2022 hakkab piirkonnapolitseiniku vastuvõtt toimuma Saue linnas vallamaja hoones ja jätkuvalt eelregistreerimise alusel.

Endise vastuvõturuumi rendileping Pärnasalu 17 lõppes 2021. aasta viimase päevaga, kuna politsei tegi ettepaneku neist loobuda. Põhjuseks vähenes vastuvõttudel käimine. Suhtlused elanikega saab peaaesjalikult tehtud telefoni teel ja avaldusi esitatakse suures osas elektroonselt. Vajadusel käib politsei inimestega kohtumas ka n-ö sündmuskohal.

Et aga elanikel oleks võimalus siiski vajadusel Saue linnas politseiga silmast-silma kohtuda, pakuti välja ruumi Saue vallamajas. Sai ju viimane ehitatudki keskushoone, kus erinevaid avalikke teenuseid pakkuda saaks.

Kohtumise aeg tuleb piirkonnapolitseinikega eelnevalt kokku leppida.

Kontaktid

Piirkonnapolitseinik

Taavo Soodla
612 4515,
taavo.soodla@politsei.ee

Vastuvõtt (kokkuleppel)
• Nissi tee 53c, Riisipere
• Kütise 8, Saue linn

Piirkonnapolitseinik

Jarmo Mõtus
612 4512,
jarmo.motus@politsei.ee

Vastuvõtt (kokkuleppel)
• Kütise 8, Saue linn

TEE OMA VALIK „SAUE VALLA AASTA TEGU 2021“ NOMINENTIDE HULGAST

1. Laagri noortetoe avamine
2. Saue-Topi vaheline ühendustee
3. Muinastulede öö teatetants augustis
4. „Matkates kodukanti avastama“ projekt kevadel
5. Saue toidujagamiskapp
6. Fotoprojekt „Kangelased“ ja seeniorite inspiratsioonipäev
7. Rakett69 õpivõimalus valla erinevates piirkondades: Saue, Laagri, Riisiperes, Turbas, Laitses
8. Laagri perearstikeskuse tegevus koroonaaajal
9. Kernu tenniseväljaku rajamine
10. Saue linna asumiseltsi heategevuslik kampaania „Jõulurõõm“ – toidupakid 35-le Saue valla perele
11. Laagri piirkonnas uute poodide avamine (Maxima ja Veskimöldre keskus)

• Hääletada saab Saue valla kodulehel ja Facebookis ning raamatukogudes.

• Hääletamine kestab 5. jaanuarist 31. jaanuarini.

• Võitja kuulutatakse välja Eesti Vabariigi aastapäeval.

NB! Isikuandmete vastutav töötaja on Saue Vallavalitsus. Küsitlusele vastamisel salvestatakse Teie arvuti IP-aadress, et vältida mitmekordset hääletamist. IP-aadressi me ei säilita, vaid kustutame küsitluse lõppemise päevale järgneval päeval.

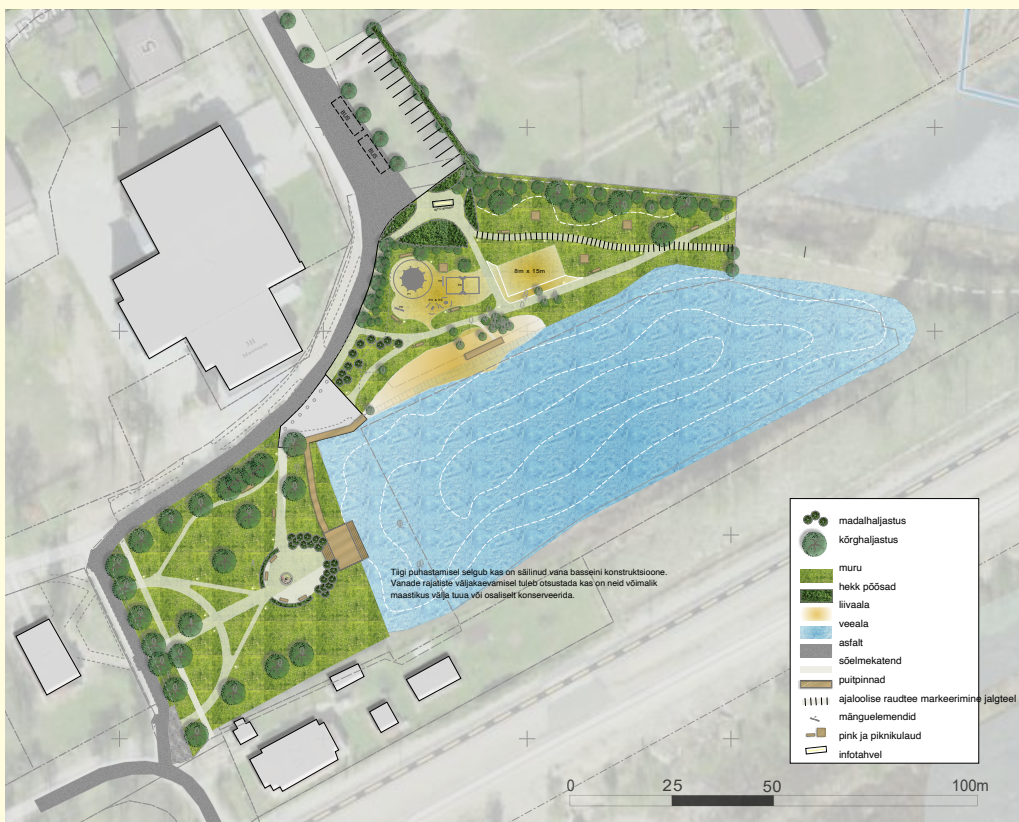
PALUN TULE UURI JA UNISTA KAASA

Vallamajas peetakse plaani Turba pargi uuendamiseks. Mitte, et siia üks pink ja sinna üks põõsas, vaid natuke põhjalikumalt. Eskiis on juba valmis ja seda tahaks nüüd kogukonnale tutvumiseks tuua.

Aeg:
17.01.2022 kell 18

Koht:
Turba kultuurimaja

NB! Sisse saab ainult COVID tervise-tõendiga! Kui kohale ei saa tulla, saab arvamusi ja ettepanekuid saata miia.kraun@sauevald.ee

Uued veeteenuse ja reovee ärajuhtimisteenuse hinnad Saue valla väikeasulates 2. osa

Hinnatõus jõustub 1. veebruarist 2022 ja Tallinna poolt arvates algab uus hinnapiirkond Kiia, Valingu, Jõgisoo, Ääsmäe ja Tuula asulatest (kaasa arvatud) ning ulatub valla lõunapiirini.

Üle-eelmises lehenumbris selgitasin, et Saue valla väikeasulates on teenuse hinnad muutmata juba küllalt pikka aega, enamik teenuse osutamiseks vajalikke kulusid on viimastel aastatel tublisti kasvanud ning kulude kasvu peatumist, eelkõige tööjõukulude ja energia osas, pole lähiajal ette näha.

Küll aga on meie poliitika olnud selline, et hindasid ei peaks ülearu tihedasti muutma. Seega loodame, et ei pea selle eba-meeldiva teema juurde väikeasulates lähiajal tagasi tulema.

AS Kovek teatab veeteenuse ja reovee ärajuhtimisteenuse hindade kehtestamisest alates 1. veebruarist 2022. a järgnevalt:

	1 m³ hind ilma käibemaksuta eurodes	1 m³ hind koos käibemaksuga eurodes
Tasu võetud vee eest	1,83	2,19
Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	2,31	2,77

Tegemist on summeeritud hindadega, mis tähendab, et Kiia, Valingu, Jõgisoo, Tuulast ja Ääsmäelt alates on kõikides Saue valla asulates ühesugune hind. Samuti on juriidilistel isikutel ja eraisikutel sama hind (mõnes asulas toomis see juba varem, nt Ääsmäel).

Muudatus ei puuduta Tallinna ja lähiala reoveekogumisala (Laagri, Koidu, osa Alliku külast, Vatsla, Harku ja Hüüru) ning Saue linna reoveekogumisala (Vanamõisa, osa Alliku külast, Välja tee ja Mäe tee piirkonnad).

Endistes Kernu ja Nissi valdades puudutab hinnatõus kõiki asulaid, kus AS Kovek teenust pakub.

Ühtne hind eraklientidele ja juriidilisele isikule on tingitud sellest, et suuri vett ja kanalisatsiooni tarbivaid tööstuskliente on meil põhiliselt Ääsmäel (kus ühtne hind on juba hulk aastaid). Peale valdade ühendamist on aga teenindavate asulate nimistu muutunud päris pikaks ja otstarbekas oli hinnad ühildada (summeeritud hind). Samuti võimaldab summeeritud hind tõsta väiksemate asulate võimalust saada investeringuid, mis vähesete tarbijate puhul tõstaks muidu hinna kättesaamatult kõrgele.

AARE SÕER

AS Kovek juhataja

Kallist ema, vanaema ja vanavanaema
Astrid Reintam'i
õnnitlevad 90. juubeli puhul

Merike, Veiko ja Kristi ja
Kristel peredega

KKKK – korduma kippuvad küsimused keskkonnaspetsialistile

Keskkonna valdkond omavalitsuses on lai: prügist puurkaevuni, redus olevatest lemmikloomadest raielubadeni. Mõned tihedamini esinevad küsimused-vastused pani kokku keskkonnaspetsialist Birgit Panksepp.

1. Kas ja kuidas ma pean taotlema raieluba?

Mine Saue valla kodulehele >>> Valdkonnad >>> Keskkond >>> Puude raie. Seal on võimalik täita e-vorm, logides ID-kaardiga iseteenindusportaali. Kui seda ei ole võimalik näiteks tehniliste viperuste tõttu täita, siis samal lehel on olemas Word'i fail, mille täidate ära ning saadate info@sauevald.ee.

2. Millise puu raieks on luba vaja?

Raieluba on tarvis võtta tiheasustusalal. Hajaasustuses kehtib metsaseadus. Puu mõiste algab 8 cm rinnasdiameetrist, ehk 130 cm kõrguselt peab olema puu 8 cm laiune.

3. Kas õunapuu mahavõtmiseks on vaja raieluba?

Ei. Vilja- ja ilupuude ning heki raieks pole luba vaja taotleda.

4. Kas minu puu on ohtlik? Millal on puu ohtlik ja võib võtta maha ilma raieloa taotlust esitamata?

Ohtlik puu või oks, mis on osaliselt või täielikult murdunud või mis mureb välise vaatluse järgi ilmselgelt lähiajal või ohustab liiklejaid ning mida on vaja kohe raiuda või eemaldada, sest on oht inimese elule, tervisele või varale.

5. Mis on asendusistutus?

Kui soovitakse raiuda tervet elujõulist puud ja selle mahavõtmine on põhjendatud (näiteks ehitusobjektile), siis selle asemele peab istutama uue puu kas samale krundile või kokkuleppel mõnele teisele Saue vallas asuvalle krundile.

6. Mida ma pean tegema, et saaksin oma kinnistule rajada puurkaevu?

Mine Saue valla kodulehele >>> Valdkonnad >>> Keskkond >>> Puurkaevud. Esmalt leia Riigi Teataja lehelt määruse lisa nr 1, täida see ära ning saada info@sauevald.ee. Seejärel oota ära, kui keskkonnaspetsialist saadab Sulle Saue Vallavalitsuse korralduse, millega on kinnitatud puurkaevu asukoht Sinu poolt avalduses märgitud kinnistule. Seejärel võta ühendust mõne puurkaevu firmaga, kes teeb ehitusprojekti, mis edastatakse vallavalitsusele läbi ehitisre-

gistri. Kui ehitusprojekt on kooskõlastatud nii valla kui Keskkonnaameti poolt, väljastatakse ehitusluba ning võibki puurkaevu rajama hakata. Kui puurkaev on valmis, tuleb vallale esitada kasutusteatis, mille juurde tuleb lisada puurimispäevik, veeproovid, kasutus- ja/või hooldusjuhend.

7. Kuidas ma saan olemasoleva puur- või salvkaevu seadustada?

Kui kaevul on olemas pass või projekt, saab selle kanda ehtisregistrisse andmete esitamise teatisega, kui kumbagi dokumenti ei ole, tuleb kaevule teha mõõdistusprojekt ning esitada veeproovid, mis ei tohiks olla vanemad kui viis aastat.

8. Kas ma võin oma kinnistule panna septiku/biopuhasti/mahuti?

Sõltub piirkonnast. Valla põhjapoolne piirkond ei saa rajada septikuid, kuid valla lõuna pool esineb piirkondi, kus septiku rajamine on lubatud (täpsusta piirkond ehitus- või keskkonnaspetsialistiga). Biopuhasti rajamine on lubatud, kui ühisveevärk ja kanalisatsioon ei ole piirkonnas välja ehitatud ning krundi pindala seda võimaldab. Sertifitseeritud kogumismahuti võib kasutada igal pool, kus puudub ühisveevärk ja kanalisatsioon.

9. Millist reoveesüsteemi eelistada?

Biopuhasti ja septiku paigaldamine on kallim, kuid pikas perspektiivis odavam. Kogumismahuti paigaldamine on odavam, kuid suuremate hoolduskuludega (tihe regulaarne tühjendamine).

10. Millal saavad valmis jäätmeplatsid?

Saue linna jäätmeplats on avatud juba praegu T ja N kell 16-18 ja P kell 12-16. Kaasiku küla ja Riisipere aleviku jäätmeplatsid avame 2022. aasta veebruaris (pikem lugu järgmises vallalehes).

11. Kuhu ma saan viia ehitusjäätmed?

Saue valla elanik saab ehitusjäätmeid anda ära Pääsküla jäätmejaama (tasuline teenus).

12. Kuhu viia rehvid?

Pääsküla ja Keila jäätmejaama, Saue linna jäätmeplatsile

Foto: Birgit Panksepp

(Kasesalu 5, Saue linn), Ääsmäele Mõisa tee 15 (Infosüsteemide kaitse OÜ) ning tulevikus ka Kaasiku ja Riisipere jäätmeplatsidele.

Erinevate jäätmeliikide kohta leiab infot lehelt: www.kuhuviaa.ee.

13. Kuhu viia oma vana diivan, madrats või öökapp?

Suurjäätmeid saab viia tasuta Pääsküla jäätmejaama (teenus on tasuta juhul, kui need on taaskasutatavad) või tellides Ragn-Sellsilt suurjäätmete äraveo (kuni 5 m³ on korraldatud jäätmeveo raames Saue valla elanikule tasuta).

14. Millisesse konteinerisse läheb ?

Vaata Saue valla kodulehele >>> Valdkonnad >>> Keskkond >>> Jäätmemajandus >>> Jäätmete liigiti kogumine.

15. Miks ma ei või viia riisutud lehti metsa alla?

Niimoodi aidad kaasa võõrliikide levikule (nt lusitaa-nia teetod) ja risustad ka üldist looduspilti. Oma aias

lehti komposteerides hoiad aia mulla viljakana ega pea ostma väärtuslikku mulda poest.

16. Mul on suvila, aga ma talvel seda ei kausta, kuidas ma saan jäätmeveost vabastuse?

Kõik hoonestatud kinnistud peavad olema liidetud korraldatud jäätmeveoga. Saue Vallavalitsus ei väljasta enam talviseid jäätmeveo vabastusi, kuid on võimalik tellides Ragn-Sellsilt suurjäätmete äraveo (kuni 5 m³ on korraldatud jäätmeveo raames Saue valla elanikule tasuta).

17. Millal toimub järgmine jäätmering?

Saue valla järgmine ohtlike jäätmete ja rehvide kogumise ring on **23. aprillil 2022** ning eterniidikogumise ring **24. aprillil 2022**.

Kuhu minna Saue vallas, kui oled vanuses 60+?

Pensionär ei ole haiguste ja sotsiaaltoetuste sünonüüm. Ometi käivad selle sõnaga kaasas stereotüübid, mis on hirmutavad või igatahes mitte väga meeldivad.

KAIJA VELMET
kultuuritööjuht

Parim, mida teha saaks, on võtta vananemine kontrolli alla ja hoolimata sellest, et selg jääb kangemaks ja jalg tõntsmaks, olla ikkagi uudishimulik ja mänguline.

Kuidas selle kõigea siis võidelda?

Ega vananemisega polegi mõtet võidelda. See juhtub enamasti nagunii. Aga depressiooniga küll. Näiteks mängides oma välimusega, proovides uusi asju, reisis, armudes ja avastades.

Üksnes elatud aastate number ei näita, mida inimene võib või ei või teha.

Saue vallaski on päris mitu kohta, kuhu saab minna kas niisama juttu puhuma või üheskoos tantsima või võimlema või laulma või... Ja kindlasti kõike, millega tegeleda tahaks, veel polegi. Aga et uued algatused teoks saaks, on vaja minna, tegutseda ja kaasa rääkida. Näiteks Haiba piirkonnas meil eakate klubi ei ole, aga võiks ju olla. Rahvamaja inimesed on igati valmis nõu ja jõuga kaasa aitama.

Olete kõik väga-väga oodatud!

Foto: Anne-Ly Sumre

↑ Ääsmäe klubiprouadel käis jõuluvanagi külas
→ Ka Ellamaa kandi eakad said aasta lõpus pühade puhul kokku

Foto: A. Marje Suharav

Saue päevakeskus

Kütise 4, Saue linn
(2022. aastast uutes ruumides Tule 7, Saue linn)
juhataja Liivi Lents,
telefon 659 5070

Lahtiolekuajad:
E 8–18
T, K, N 8–16
R 8–14

Päevakeskuses on võimalik käia duši all ja pesta pesu. Eelnevalt tuleb aeg broneerida telefonil 5615 7828.

Seltsid ja ühendused

Laagri pensionäride ühendus Eakate Naiste Selts Pihlamari
Kontakt: Elju Vackermann, tel 527 2715.
Kokku saadakse üks kord nädalas Laagris aadressil Kuuse 27, kus keldrikorrusel on ühendusel oma ruumid.
Toimuvad jututoad, ekskursioonid, kokandus- ja käsitööring.
Esmaspäeviti kell 11 on Laagri kultuurikeskuses 60+ eakate võimlemine (tasuta).

Laagri Taadid
Kontakt: Mati Tartu, tel 507 2978.
Kokku saadakse üks kord kuus aadressil Kuuse 27.
Asjalikud ja mehised jututoad, loengud ja ekskursioonid.

Hüüru pensionäride ühendus Sügiskuld
Kontakt: Viigi Viil-Kangur, tel 508 6263.
Kokku saadakse üks kord kuus Hüüru mõisas (Jõe 2, Hüüru küla).
Toimuvad jututoad, väärikate võimlemine ja ekskursioonid.

Vanamõisa pensionäride ühendus
Kontakt: Aino Kiirend, tel 5380 9386.
Kokku saadakse üks kord kuus Vanamõisa seltsimajas aadressil Allika tee 10.
Jututoad, kohvihommikud.

MTÜ Nissi Valla Pensionäride Ühendus
Ühenduse juhatus on kolmeliikmeline ja me kõik oleme valmis igal ajal teie kõigiga suhtlema.
Merike Kiisel, tel 553 2953
Viive Suursalu, tel 5626 6062
Lembit Sinijärv, tel 5383 2501
Tegutseme Saue valla Nissi halduspiirkonnas, kus organiseerime ühiseid ettevõtmisi ja üritusi: ekskursioone, teatri- ja kontserdikülastusi, sauna- ja veekeskusekülastusi, sügispidusid jne.

- **Seltsing Turbasammal** kohtub iga kuu viimasel kolmapäeval kell 13 Turba kultuurimajas, eestvedaja Viive Suursalu.
- **Käsitööring Nobenäpud** kohtub iga teisipäeval kell 13–16 Nissi kiriku kogudusemajas. Juhendaja Mare Tedremaa, tel 5330 8821.
- **Võimlemisring Puruvanakesed** koguneb iga neljapäeval kell 12 Riisipere kultuurimajas. Juhendaja Anneli Üksik, ringivanem Mare Tammeoks. Lisainfo kultuurimajast telefonil 5645 3916.
- **Eakate raamatuklubi** alustab Riisipere raamatukogus jaanuarist 2022 iga kuu viimasel neljapäeval kell 13.
- **Eakate naisrahvatantsurühm Haspel** Turba Kultuurimajas iga kolmapäeval kell 17.30–19.00. Juhendaja Mari Tomp,

ringivanem Elle Kaarma. Lisainfo kultuurimaja telefonil 5645 3916.
• **Eakate rahvatantsurühm Riisipere Tantsumemmed ja Taat** Riisipere kultuurimajas iga teisipäeval kell 18. Juhendaja Piret Kunts, ringivanem Evi Vendla. Lisainfo kultuurimaja telefonil 5645 3916.

Ääsmäe pensionäride ühendus Sügis
Kontakt: Olvi Suurkütt, tel 5192 2211
Kokku saadakse üks kord nädalas Ääsmäel seltsi ruumides aadressil Kasesalu 6-4.
Toimuvad jututoad ja loengud, ekskursioonid, keraamika- ja käsitööring.

Kokkusaamised Laitse seltsimajas
Eakad kogunevad Laitse seltsimajas iga kuu esimesel kolmapäeval. Segaste aegade tõttu võib olla kohtumisaegades muudatusi ja seetõttu palutakse ette helistada telefonil 607 8731.
Aadress: Laitse seltsimaja, Kaasiku küla.

Puruvana klubi Jõgisoo seltsimajas
Rohkem infot telefonil 501 2033.

Rahvatantsuring Kernu Memmed
Haiba Rahvamajas kolmapäeviti kell 18–20

Huviringid

Saue päevakeskuses tegutsevad huviringid on tasuta ja toimuvad päevakeskuse ruumides, v.a daamide võimlemine.

Tervisevõimlemine kolmapäeviti ja reedeti kell 9 Saue päevakeskuses. Juhendaja Elena Kalbus, tel 5194 4767.

Daamide võimlemine teisipäeviti kell 9.30 Saue noortekeskuses. Juhendaja Jane Põldmäe, tel 5669 9215.

Seeniortantsuansambel Senioriitad esmapäeviti 14.30 Saue päevakeskuses. Juhendaja Mare Rebane, tel 5682 6617.

Tantsurühm Vokiratas teisipäeviti kell 12 Saue päevakeskuses, juhendaja Elena Kalbus, tel 5194 4767.

Naisansambel Rukkilill teisipäeviti kell 10 Saue päevakeskuses. Juhendaja Tõnu Kangron, tel 5556 8605.

Käsitööring teisipäeviti ja neljapäeviti kell 11–13 Saue päevakeskuses. Juhendaja Viive Ehrperg, tel 5358 4511.

Qigong neljapäeviti kell 10 Saue päevakeskuses. Juhendajad Liivi Lents ja Jutta Koort, tel 5303 5883.

Näitering esmapäeviti kell 17 Saue päevakeskuses. Juhendajad Rednar Annus ja Härmo Saarm, kontakt 659 5070.

Saue päevakeskuse klubilised tegevused:

- Saksa keel esmapäeviti
- Inglise keel esmapäeviti kell 11
- Lauluklubi kord kuus neljapäeviti
- Reisiklubi kord kuus neljapäeviti
- Raamatuklubi kord kuus neljapäeviti
- Kohvikuklubi kord kuus neljapäeviti

2021. aasta populaarsemad postitused valla Facebookis

Foto: erakogu

Saue valla sammukampaania võitis Kerli Mark, tema tegi kuu aja jooksul 303380 sammu. Lisaks leiab naise tihti ka Laagri tennisekeskusest

Sammu-kampaania võitjaks osutus Alliku külas elav Kerli Mark

Poolest novembrist poole detsembrini toimus Fitsphere'i äpiga koostöös kõndima ohutav liikumiskampaania, millest võttis osa 224 inimest ja mille peavõiduks pani vald välja 200-eurose spordipoe kinkekaardi.

Võitja Kerli Mark (40) elab Alliku külas ja nimetab ennast ja tervet peret väga spordilembeks. Ise tegeleb naine juba 28 aastat sportkeeglga ja nii kui Laagris tennisekeskus avati, siis ka tennisega, kus käib mitu korda nädalas. Samuti mängivad tennist tema abikaasa ja kaks tütart (17 a ja 12 a) ning pere noorim (8 a) käib juba neli aastat jalgpallis ja alustas sügisel ka lisaks kergejõustikuga.

Kerlit ennast nakatas kolleeg juba mai kuus sammudega ehk igapäevane minimaalne eesmärk on naisel 10 000 sammu ja on ainult üksikud päevad, mil see on jäänud tegemata. Fitsphere'i äpiga liitus ta juulis ja ütleb, et see motiveerib liikumist veelgi, ta osaleb ka võistlustel, mis sinna keskkonda pannakse. Oma abikaasa on naine ka Fitsphere'iga nakatanud.

Saue valla kampaaniaga innustas teda liituma just võistluse eesmärgistatus – 180 000 sammu kuus ja kui liikumise eest võib veel auhindu saada, siis on see ju tema sõnul boonus.

- Saue valla Fitsphere'i võistlus toimus 15.11.–15.12.2021.
- Võistlusel osales kokku 224 inimest.
- Keskmise võistlusel osalenu vanus oli 34,2 eluaastat.
- Võistluse eesmärk oli teha kuu aja jooksul 180 000 sammu.
- Eesmärgi täitis 118 inimest.
- Kampaaniat vaadati rakenduses kuu aja jooksul kokku 7920 korda.
- Võistluse peaauphind oli spordipoe kinkekaart 200 euro väärtuses.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Sirje – 45 aastat Saue kultuurielu keskmes

See, kes Saue Sirjet pole märganud, on küll kinnisilmi elanud. Kes kordki olnud mõnel ülelinnalsisel (-vallalises) üritusel, on Sirjega kindlasti kohtunud. Isegi kui nimi teadmata on jäänud.

EVELIN POVEL

Sirje on olnud Saue kultuurielu ning huvitegevuse korraldaja sõna kõige otsesemas mõttes. Ükskõik siis, mis see ametinimetus parasjagu on olnud: insener, klubi eestvedaja, kultuurikeskuse juhataja, erakunstikooli direktor, kooli huvijuht, huvikeskuse juhataja, huvitegevuse juht.

Kümmeaastat tagasi levis Saue ütelus, et kui oled 30 aastat Saue elanud, siis oled juba põline. Sirje on elanud Saue oluliselt kauem kui põlistamiseks tarvis. Ta oli lõpuklasside õpilane, kui pere Sauele kolis. Sestap oli kõrgkooli valik pärast Tallinna 21. keskkooli lõpetamist lihtne: Sirje valis kodulähedase Tallinna Polütehnilise Instituudi. Kõrgkooli lõpetamise järel sai temast Harju EPTs insener.

Oli aasta 1976. Endiste talupõldudele olid kerkinud esimesed viiekoruselised kortermajad, aasta eest oli avatud suur selvekauplus, arstipunkt oli kolunud siksakmaja avarasse korterisse, Saue mõisas asunud lasteaias toimetas igapäevaselt sadakond last ja nende kasvatajad, Harju EPT allasutused moodustasid pidevalt laie-

neva tööstuslinnaku. Kõik toimis, ent kinno, kontserdile või peoõhtule sõideti Sauele välja: Keilasse, Nõmmele, Tallinna.

Sirje õpitud eriala ja amet olid olemuselt tehnilised, kõike muud, kui kultuurikorraldus eeldab. Ent naises elas soov elavdada kodukoha elu, täita tühimik ilu, rõõmu ja emotsioonidega, et Saue oleks midagi enam kui vaid töökoht ja magala. Ta hakkas korraldama siin erinevaid kohtumisi ja pidusid ning kui kolme aastat pärast valmis EPT uus peahoone, hakkasid Sirje eestvedamisel sealses suures saalis toimuma klubiõhtud. Klubi sai nimeks HAKK, mille egiidi all tegutsesid ka ametiühinguga ja naisteklubi, tantsu- ja lauluansambel.

1989. aastal, siis juba abielus ja kahe väikese lapse ema, kutsuti Sirje looma Saue alevi kultuurikeskust (SAKK). Kui keskus kahe aasta pärast suleti, jätkas Sirje koos sõprade ja mõttekaaslastega iseseisvalt, tuues elule erakunstikooli 1.-3. klassi lastele. Kool tegutses mõisas ja seal jätkus Sirje eestvedamisel ka intensiivne kultuurielu, kuigi ametlikult korraldas kultuuri alevi kultuuriosakond. Igakuised

Sirje saadeti kolleegide seltsis väljateenitud puhkusele

Sirjele kingiti personaalne Saue vallalehe esikaas

kontserdid, uusaastaballid, laulu- ja tantsupidude traditsiooni algus, huviringid, keelekoolitused, naisseltsi ja Tammeteru klubi loomine, Saue Kägara, Simma-

jate ja kapelli kokkukutsumine – see pole kindlasti ammendav loetelu.

1994. aastal toimus kohalikus elus mitmeid muutusi: mõis tagastati

omanikele, erakool lõpetas tegevuse ning kultuuriosakond oli lagunenud. Ent seni loodust ei soovinud keegi loobuda ja nõnda kutsuti Sirje gümnaasiumisse huvijuhiks. Ülelinnalsi üritusi korraldas aga naiselts, ikka Sirje vedamisel. Kui võimalus avanes, asus Sirje end erialaselt täiendama, õppides huvijuhiks, kutsenõustajaks ja kultuurikorraldajaks.

2002. aastal toimus viimane suurem ümberkorraldus Saue linnas, kui linnavalitsuse hallatava asutuse alustas tööd huvikeskus, mille juhiks kutsuti Sirje. Huvikeskus tegutses kahes, vahepeal ka kolmes suunas: laste ja täiskasvanute huvitegevus, kohalik spordielu ning ülelinnalsed kultuuriüritused.

Varem või hiljem puutub iga kultuurikorraldaja ja huvijuht kokku heasoovlike nõuandjatega, kes teinuks seda-teist pidu, kohtumist, koolitust vms teistmoodi. Sirje pole lasknud end sellest heidutada: kuulanud ära, mõelnud läbi ja jätkanud nii, et ettevõtmise sügavam olemus pole muutunud. Oma kolleegidele on ta olnud heatahtlik juht ning osanud neid nii toises suhtes kui edaspidi enda lähedal hoida. Kõigi nende korraldamiste juures on Sirje mõtteis alati esimesel kohal lähedased. Nüüdki, mil Sirje aktiivsest tööelust eemale astub, on hoidmist ootamas väike tütrepoeg Indrek.

Jätkuvat elurõõmu ja vitaalsust, teotahet ja huvi elu mitmekülgse vastu, armas ja hea Sirje!

Hüüru mõisas ootavad ostjaid kohaliku käsitöökraami müügivitriinid

Jõuluajal osteti kõike pakutavat, aga enim läksid kaubaks meevahast küünlad, tee ja tassid.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@koduvald.ee

Kohe mõisauksest sisenedes jäävad silma kenad valged vitriinid, tihedalt isetehtud kraami täis. Ega need seal kaua pole veel jõudnud olla, aga aastalõpu ostlemisel leidsid inimesed selle koha üles küll.

„Jõuluaja kohta saab tõesti ütelda, et kõike osteti. Enim meevahast küünlaid, teed ja tasse. Samas ei ole müügikapi tegevus olnud liiga pikk, et väita saaks, et just jõuluagel on kõige müügirohkem,“ nendib mõisamaja kultuurijuht Kaire Raiend.

Inspiratsiooni kohaliku kraami müügikapi jaoks sai Kaire Altmõisa külaste-

majast, kus ta juhtus ühel üritusel osalema. „Müügikapp andis nii sissepääsu kujundusse palju juurde kui tutvustas ka piirkonna käsitööd ja toodangut,“ räägib kultuurijuht.

Kuna Hüüru mõisa oli nagunii vaja soetada näituste korraldamiseks lukustatavad vitriinid, siis osteti neid kohe kolm tükki. Nüüd on kaunis väljapanek nii kohaliku piirkonda tutvustava käsitöömüügi jaoks kui ka mõisa käsitöötoas valmivate taiste näitusteks.

Müügiks võetavaid tooteid ikka valitakse, et oleks ehe ja omapärane. Valikus on näiteks tassid, taldrikud, vaagnad, prossid, makrameest inglid Liivika Asumaalt. Samuti Hüüru mõis-

sas koolituse korraldanud Ave Soekovi taimetrüki tehnikas sallid, märkmikud, kinkekotid ja kaardid. Kohaliku mesiniku Kadri Uusoja mesi ja meevahast küünlad. Triinu ja Airi kaart-rahataaskud ja massaaži kinkekaardid. Vatsla külast musta püssiku tõmmis ja ravimtaimedest teetabletid.

„Mõte on selles, et kohalik elanik teab, et siit saab kauneid kingitusi ja tuleb ostma. Kindlasti jätkame mõtteviisil, et kohalik inimene saaks oma toodangule ja tegemistele väljundi ning kiire kingiabi on kodu lähedal olemas,“ lubab Kaire.

Mõisamajast saab kauneid kingitusi. Kindlasti jätkatakse mõtteviisil, et kohalik inimene saaks oma toodangule ja tegemistele väljundi ning kiire kingiabi on kodu lähedal olemas

Foto: Anne-Ly Sumre

Vaikuseminutite kursusel saab kaasa tööriistad, mille abil end vaimset vormis hoida

Sügisel korraldas valla haridusosakond kümnekond tasuta koolitust vallaelanikele, kus fookus vaimse tervise teemadel. Üks pakutud koolitus oli ka Eestis välja töötatud vaikuseminutite programm.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Koolitustsükli sisend tuli hariduse valdkonna tugispetsialistidelt. Nemad näevad iga päev n-ö eesliinil, kuidas koroonast tingitud olukord on halvasti mõjunud inimestele (ka laste, noorte) olemisele, tegutsemisele ja tervisele. Huvilisi oli palju, osales 360 inimest, ja tagasiside oli positiivne.

„Kes sai endale uusi „tööriistu“ vaimseks paremaks olemiseks, kes oskab nüüdsest paremini tähele panna stressiilminguid, kes kirjutas, et koolitus pani teda mõtlema ja tähele panema laste vaimset seisundit,“ toob haridusspetsialist Marina Lokk näiteid tagasisidest.

Vaikuseminutid – igapäevane vaimse tervise tööriistakast

Üks pakutud koolitustest oli kahepäevane vaikuseminutite koolitus, mis sisaldab endas teadveloleku lühikesi ja lihtsaid harjutusi, just nagu tööriistakomplekte igapäevaelu. Need tõhusad tehnikad sobivad nii lastele kui täiskasvanutele, et tulla välja hajevil mõtetest, segavatest emotsioonidest või pinges olekust. Samal ajal kasvab oskus keskenduda ja enda sees toimuvaga paremini toime tulla.

„Mina õpetasin Saue valla lastevanematele konkreetseid oskusi nii enda kui lapsega paremateks suheteks, toimetulekuks ja enesejuhtimiseks,“ selgitab koolitaja Elin Ots, kes on ise pikaajaline üldhariduskooli ja lasteaia õpetaja ja praktiliselt rakendanud ja integreerinud oma igapäevatoos vaikuseminutite harjutusi.

Tal on hea meel, et osalejad mõistsid koolituse lõppedes, et suhe lapsega saab alguse neist endist ehk ennekõike sellest, kuidas vanemad ise on teadlikult võimelised märkama, mis toimub ja kuidas sellega toime tulla parimal viisil. Iga uue oskuse omandamine ja edu saavutamine eeldab siiski ka järjepidevat harjutamist, seetõttu on oluline

roll iseseisval harjutamisel vähemalt 10-20 minutit päevas.

Ena ja isa koos koolitusel Vanamõisas elav Sirli Põld on mitu aastat soovinud osaleda vaikuseminutite teadveloleku kursusel. Ise kasutas ta juba ammu enne koolitust vaikuseminutite appi. „Seda on propageerinud ka minu tööandja, kes rõhutab, kui oluline on vaimset tervist hoida. Kui see koolitus tuli, siis kohe soovisin minna,“ ütleb Sirli.

Kuna laste kasvatamisel ollakse abikaasaga ühisel joonel, siis ei olnud küsimustki, kas osaleda koos või üksinda. „Ühises informuimis on parem lapsi kasvada. Kuna koolitus oli kahepäevane, siis sellist vahetut infot, kogemust ja tunnetust ei oleks mul olnud oskust teisele inimesele edasi anda, seda tuleb ikka ise kogeda,“ leiab ena, kel kodus kasvab kolm last, 14-, 12- ja 6-aastane.

Sirli on mediteerimine eneseabi vahendina tuttav. Tal on vaimse tervise tööriistade arsenal kogunenud päris mitmeid tehnikaid. Ka lastele on ta neid tutvustanud.

Tema arvates on vaikuseminutite koolitus sama oluline kui esmaabikoolitus. Tema ise sai palju uut infot, mida varem ei teadnud. „Inimesel on päevas peas ju ca 60 000-80 000 mõtet – kuidas neid kõiki vaigistada ja kuidas tulla tagasi hetke ning seal teadlikult pidevalt viibida. Ei tohi mõelda pidevalt minevikule ega tuleviku. Tuleb olla siin ja praegu. Selleks omandasin läbi erinevate harjutuste uusi oskusi. Koolitusel rõhutati, et harjutuste läbitegemine annab inimesele uued harjumused. Läbi uute harjutuste, mida algul teadlikult kasutame, tekib uus harjumus – viibimine hetkes,“ toob Sirli näiteid koolituse sisu kohta.

Erinevas vanuses lastele erinevad meetodid

Sirli toonitab, et asi ei ole nii lihtne, et paned vaikuseminutite äpi käima või lapsed ritta istuma ja hakkad raamatust kõigile ühte teksti

Foto: Marina Lokk

Foto: erakogu

Koolitusel osalenud Sirli võttis õpitu kohe kasutusele. Poja rahulikuma ööune nimel kuulatakse äpist hingamisharjutust ja samal ajal silitab ena lapse jalgu, mis on poega beebieast saadik rahustanud

ette lugema. „Teismeliste attitude on juba selline, et kui miski tundub veider, siis nad seda tegema ei hakka. Kõigepealt nad naeravad su välja. See valehäbi tuleb neist kavalusega eemale juhtida ja võtta appi mõni teine nipp. Näiteks suurematele lastele sobib mõlema käe joonistamine paberile. Laps võtab paberi ja pliitisi, paneb kõigepealt ühe käe paberile ja hakkab rahulikult tempos oma sõrmi joonistama.

Kavalus seisneb selles, et sõrmi tuleb joonistada hingamisega ühes rütmis. Sõrme üles joonistades hingad sisse ja joont alla tõmmates hingad välja. Kui niimoodi hingamisele keskendudes ühe käe sõrmed välja joonistada, on juba laps rahunenud ja matemaatika õppimine võib alata. Suurematel lastel aitab ka sisse- ja väljahingamine ja keha skaneering -oma keha joonistamine kätega. Aitab pingeid kehas vähendada ja on tohutult abiks õppimisele,“ jagab Sirli nippe.

Väiksemale lapsele hakkas ta kohe esimese koolituspäeva õhtul tegema hingamise harjutust. Tahtis proovida, kas see aitab ka uneprobleemide lahendust saada. Juba mitu kuud ärkas laps kolm korda öö jooksul

ja tuli vanemate tuppa, sest kartis uuesti magama jääda.

„Pidin temaga koos öösel tema tuppa minema, aga ega mina siis enam magama jäänud. Uni oli mõlemal rikutud. Leppisime lapsega kokku sellise magamajäämise rituaali, et panin vaikuseminutite äpist kolme minuti pikkuse hingamisharjutuse mängima ning samal ajal silitasin tema jalgu ja selga, see on talle beebieast saadik meeldinud. Pealt nädal aega proovimist oli öine ärkamine juba ühe korra peale läinud ja ta läks ise tagasi voodisse, mina ei pidanud temaga kaasa minema,“ rõõmustab Sirli. Koolitusest on möödas peaaegu kuu aega ja Sirli peres rakendatakse neid meetodeid igapäevaselt, sest laps ise tuletab meelde, et teeme seda hingamise harjutust ka.

Ja nagu öeldakse, et „kõigepealt hapnikumask isendale“, siis Sirli ennast aitab üks ülilihtne harjutus, mida ta rakendab praktiliselt igal ajahetkel, kui tunneb, et keha vajab stressist päästmist – lihtsalt tõstab käed üles ja hoiab neid mõned sekundid üleval ning keha ongi pingest vabanenud.

Sirli kiidab väga koolitaja pädevust ja on tänulik võimaluse eest koolitusel osaleda.

↑ Riisipere lasteaia toimus 2-päevane Vaikuseminutite koolitus lapsevanematele

→ Kodust harjutamist toetab äpp

Olemas ka teaduslik kinnitus

Vaikuseminutite programmi mõju on uuritud ka teaduslikul tasandil. Tartu ülikooli uuringud näitasid, et süsteemselt kasutatud teadveloleku harjutused aitavad kaasa stressi ja kurnatuse leevendamisele.

- Uuringus osales 740 õpilast ja üle 300 õpetaja (kokku 12 kooli).
- Uuring viidi läbi juhuvalikulise aktiivse kontrollgrupiga katsena, mille mõõtmised toimusid vahetult enne ja pärast kümnenädalast vaikuseminutite noortekursust 8.-9. klasside õpilastele ning järelmõõtmine neli kuud hiljem.
- Uuringu metoodika sisaldas kahte tähelepanutest ja enesekohaseid küsimustikke õpilastele ning lapsekohaseid küsimustikke lapsevanematele, lisaks intervjuueeriti nii õpetajaid kui ka õpilasi ning võeti vereanalüüse.
- Uuringu oluline komponent oli stressiga seonduvate hormoonide ehk stressimarkerite kontsentratsiooni määramine õpilaste verest. Stressimarkereid sünteesib keha stressiolukorras, et inimene suudaks ohuolukorrale vastata. Stressimarkerite hulga põhjal saab teha järeldusi uuritavate stressitaseme kohta ning see on teadvelolekul põhinevate programmide efektiivsuse hindamisel oluline, kuna näitab stressitaset objektiivsemalt, võrreldes nt küsimustikega.

Tulemused

- Kortisooli tase veres näitab stressitaset objektiivselt/füsioloogiliselt. Uuringu kontrollgrupi laste kortisooli tase tõusis eksponentsiaalselt, samas kui noortel, kes osalesid vaikuseminutite programmis, stressihormooni kortisooli tase vähenes.
- Kortisooli kõrge tase omakorda surub alla inimese immuunsust, suureneb organismi vastuvõtlikkus haigustele ja põletikulistele protsessidele. Seetõttu tõdes Tartu ülikooli uuringugrupp, et vaikuseminutite programmil on kaudne mõju ka osalejate füüsilisele tervisele.
- Õpilased rõhutasid fookusgruppides ka paremat emotsioonidega toimetulekut ning vähenenud tülisid.
- Uuring hindas ka väljaõppe mõju õpetajatele ning siingi ilmsel olulisi tulemusi. Suurenes õpetajate enesetõhusus ehk uskumus, et nad saavad erinevate tööülesannetega hakkama.
- Lisaks pidasid õpetajad end pärast kursuste läbimist tähelepanelikumaks, rohkem võimeliseks oma emotsioone reguleerida ning olid oma vlgade ja puuduste suhtes konstruktiivsemad hoiakuga.

Allikas <https://vaikuseminutid.ee/teadusuuringud/>

Ilusaimaks koduks valitud Rämmi talus võib tajuda ühiseid unistusi ja aeglasemat elukulgu

Mõnes elustiiliblogis või Instagrami lehel surfates mõtled, kas need inimesed ja see vaib on ikka päriselt olemas või peegeldub pildilt vaid soovunelm. Ka Siimika küla Rämmi talu perekond Heinlehe Instagrammi leht on justkui natuke liiga ilus. Õnneks selgub lähemalt vaatlusel, et kõik ongi eht ja inspireeriv. Nii interjäär kui inimesed.

ANNE-LY SUMRE
annely.sumre@sauevald.ee

Rämmile suurema tee pealt sisse pöörates vaatavad esmalt põllu pealt vastu kolm kitse. „Spets siia sätitud?“ käib mõte peast läbi, kui Eestimaa kauneima kodu pererahvaga jõulu eel kohtuma lähen. Teine fotovääriline hetk tekib talu lähel, kui vähemalt kümneses miinuskraadis läbi kahe ukseklaasi tulijale kaminatuli vastu säriseb. „See oli minu unistus, et kohe tuppä tules oleks kaminasuu näha, see annab sellise sooja kodutunde,“ selgitab maja peremees Valter Heinleht (30). Kodutundele lisavad muidugi sädinat juurde kaks väikest printsessi – Clara (1) ja Emilia (5).

Valter on siin talus neljandat põlve oma. Isapoolsed esivanemad alustasid Rämmil juba nibin-nabin sajand tagasi, aastal 1929. Valteri lapsepõlv on Rämmiga seotud. Ta mäletab, kuidas vanaemaga sai lehma lüpsitud ja kuidas piimaauto hommikul täis mannereid ära viis ning vanaisa metsavaht oli. Veel viis aastat tagasigi oli see korralik põllumajandustalu koos veisekarja, mesipuu, kanade ja küülikutega. Siis toimetas peremehena Valtri isa, kes loomapidamise kõrvalt pani majale uue katuse ja fassaadi ning kavatses talus sees ka suurema remondi ette võtta, aga kahjuks enam ei jõudnud.

Ootamatult peremeheks

Peale isa surma oli Valter natuke nagu fakti ees, et keegi peab päevapealt minema ja vähemalt loomade eest hoolitsema hakkama. „Siin oli 19 veist, osad neist tiined, 75 kana, kalkunid, küülikud...“ meenutab Älis Heinleht (29). Suvitustalust Pärnust pärit noor naine püüdis elukaaslasega koos pudulajustel hinge sees hoida. Mõnikord tähendas see varahommikul lehmadega võidujooksu tegemist, sest need kippusid külapeale, küll naabri pe-

dipeenrale või metsa uitama.

Aasta jaksasid, siis õnnestus loomad-linnud-mesilased laiali jagada, see ei tundunud noortele olevat nende kutsumus. Talu ennast ei kavatsenud ootamatult peremeheks saanud Valter aga kindlasti kuskile ära sehkendada. Tema jaoks oli Rämmi ikkagi kodu ja hingega igatpidi seotud paik.

Isa alustatud renoveerimistööst võttis Valter üle, mees ise on ehitaja taustaga ja hakkas hooga sisetöödega pihta. Nüüd naerab: „Ma mõtlesin siis, et vaat nüüd ma tulen ja teen kohe ühe jutiga valmis. Kaks kuud rabelesin, siis sain aru, et kui kümne aastaga valmis saab, on isegi hästi. Aega ju on,“ usub Valter.

Algselt polnud Älisil ja Valtril plaani Rämmile päris elama tulla, just oli Keilasse oma kodu sisse seatud. Aga maja peal iga tööjupi ja unistuse lisandudes sai selgeks, et sellest tuleb ikka päris kodu, mitte suvituspäik.

Perenaise „teen ise“ projekt

Älis, kes tol ajal esimese tütre Emiliaga kodune oli, pani oma seni kosmeetiku tööd teinud käed maja renoveerimisel ka ise külge. Täna on ta naine, kes kindlasti ei vaja mehe abi, et pilt seinale riputada. Ta võib vabalt kardinapuud ise üles panna, kõrvalhoones asuvas puutöötoas lillepostamendid valmis teha, seinad üle lihvida ja värvida.

Eriti istuvad talle igasugu disainimised, põhiliselt talu kuuridest ja aidadest leitud mööblitükkidele uue elu andmine. „Meil siin on vist ainult diivan ja kööginõu, bel poest ostetud,“ teeb Älis silmadega maja allkorrusele ringi peale.

Valtri sõnul on kodu sisekujundus peamiselt Älisi looming ja õnneks on neil ses osas sama maitse. Puit ja heledad toonid on läbivaks jooneks. Mustad ja tumehallid aktsendid täiendamas.

„Modern farmhouse - moodne talumaja on see stiil vist,“ iseloomustab Älis, kuigi mingit kindlat visiooni tal peas enamasti polegi. Aeg ja ümbrus annavad ise mõtet kätte just siis, kui on õige hetk.

Elutoas ja köögis on vana maja vanad laetallad toodud uhkusega esile ning muidugi paistab üle kahe korruse silma isetehtud-tuunitud kraam mööblitükkidest jõulukaunistusteni.

Näiteks oli alguses talus seinad ääres üks suur läikivapindne sektsioonkapp, mis karjus äraviskamise järele. Älisile aga jäi silma, et see polegi üks suur kolakas, vaid selle saab n-ö tükkideks võtta. Nüüd on tollest nõukaaegsest elutoamurakast saanud erinevate disainidega väikesed kapikesed nii garderoobi, elutupa kui Emilia tupa. Magamistoa lambiks vormistas Älis ühe suuremat

Valter oma perega on Rämmi talus juba neljandat põlve oma. Isapoolsed esivanemad alustasid Rämmil juba nibin-nabin sajand tagasi, aastal 1929

sorti korvi, lõikas sangad maha ja riputas lakke. „Tahtsin punutud lambikuplit, aga poes olid need liiga kallid,“ selgitab naine.

Mõne asja jätab Älis disainimata ka. Mõni on lihtsalt niisamagi väga ehe. Näiteks omaaegsete perenaiste piimalüpsmise pink on nüüd vannitupa tõstetud ja selle peal saavad lapsed end kraanikausi kohale hambaid pesema küünitada. Või sealsamas vana redel, mis napilt lõkkesse viskamisest pääses. Selline, nagu paari sajalise eest sisustuspoest saab ja kuhu käterätid kenasti rippesse saab sättida. Või natuke hiirte poolt puretud jalgadega söögilaud.

Ainult ühe asja puhul lähevad Älisi ja Valteri arvamused lahku. Erimeelsuse allikaks on vann. See on tumedat tooni valge sisemusega ja hõbedaste jalgadega iludus. „Täiesti ebapraktiline,“ leiab Valter. Ta saab aru,

Rämmi pererahvas naudib kodutalus iga hetke ja aastaaega

et lamada ja mõnuleda võib seal kena olla, aga... „Kui ma ennast pesta tahaksin?“ jätab mees küsimuse õhku rippuma. Älis nendib naerdes, et mehed olla jah rohkem duši eelistajad.

Laenu perekond Heinlehel kaelas polegi, peremehele ei meeldi siduvad kohustused. Kogu ehitamine-sisustamine tehakse ära üpris napi eelarvega ja enamasti ikka ise ja oma kätega. „Teeme nii, nagu hetkel hea tundub ja võimalust on, ei pea ju mõtlema, et see jääb igaveseks,“ sedastab Valter. Ta ei saa aru inimestest, kes tahavad kõike ja kohe ning keda kodus mõni lahtine põrandaliist või värvimata laik seinal närvi ajab. „No kuidas see su enesetunnet rikub?“ kehitab ta õlgu.

Tema arvates on kodu ehitamine elukestev projekt ja selleks tulebki aega võtta. Näiteks neil on nii, et talved lähevad planeerimiseks,

Valtri sõnul on kodu sisekujundus peamiselt Älisi looming ja õnneks on neil ses osas sama maitse. Puit ja heledad toonid on läbivaks jooneks. Mustad ja tumehallid aktsendid täiendamas. Modern farmhouse - moodne talumaja on see stiil

märtsist juuni lõpuni vihatakse kodu ehitada ja siis algab suvine tsill. Elu peab ju nautima ka.

Elu nagu puhkusepildil

Korviga metsas ja aias võib Älisit näha igal aastaajal. Raudrohi või nurmenukk vaja tee jaoks korjata või kuuseoksi jõulukaunistuste tegemiseks. Igasugu okstest, kõrtest ja lilledest silmailuks rääkimata. Jõulupuu tuleb loomulikult oma metsast.

Need kolm külaskäigu alguses nähtud kitse kolavad maja lähedal pidevalt, põdergi vaatab vahel köögiaknast sisse ja suvehommikutel peavad oravad õuel pidu. „Teised inimesed lähevad puhkusele maale, aga meil

on siin kogu aeg nagu puhkusel,“ naeravad noored.

Selveri kullerteenus ulatub ka Rämmile, sellega muret pole. Ja kui isegi selgub õhtul, et isutab pudeli Coca-Cola järele, saab seegi toodud. Padisele on 12 kilomeetrit, Turbasse samapalju. Ainus asi, millest natuke puudus on, on toidukullerid – boldid-woldid. Kui kange sushi isu tuleb, peab ikka linnalisematesse kohtadesse sõitma.

Ja selle arvamise, et metsas elades kuidagi üksik võiks olla, lükkavad noored kahe käega tagasi. Nii palju sõpru, kui neil Rämmil külas käib, nende endistesse kodudesse küll ei sattunud. Inimesed kibelevad ju maale.

Endiste perenaiste piimalüpsmise pink on nüüd vannituppa tõstetud ja selle peal saavad lapsed end kraanikausi kohale hambaid pesema küünitada. Sealsamas on vana redel, kuhu käterätid kenasti rippesse saab sättida ja mis napilt lõkkesse viskamisest pääses

Valtri isapoolse suguvõsa jaoks on Rämmi tähtis. Mees mäletab, et terve tema elu on pealt kahekümneline seltskond ikka Rämmile jõuluõhtul kogunenud. Nüüd hoiavad noored ise seda vana traditsiooni elus. See on oluline. Nagu ka vanad lood, mis näiteks Valtri vanaisa päevikutest kätte tulevad. Muide, ka Valter ise peab päevikut. Küll siis järgneval põlvkond siin majas on hea lugeja.

Selle, et Rämmi ainult omade liinis peaks edasi pärandatama, pani paika juba Valtri vanaisa. Tema ütles, et talu saab edasi anda ainult pärandamise teel. Mitte et sellel juriidilist jõudu oleks, aga meelestatuse andis see kätte küll. Ka Valter ei näe võimalust, et ta kunagi Rämmi maha müüks, ikka lastele peab see jääma.

Nomineeritud Instagrami kodu

Aasta tagasi hakkas Älis oma koduseid projekte ka sotsiaalmeedias jagama. Seal on näha tema mõõbli tuunimise projekte koos poenimekirjade ja valmistamise nippidega, detailirikkaid meeleolupilte maaelust, seal on pildiseeriaid suvistest viljapõldudest ja kevadistest sinililledest. Ja muidugi kodutalust.

Fotod on heldima panevalt ilusad, ega Älis neidki niisama mõõdamines telefoniga klõpsuta. Soetatud on riitlaid foto-varustust ja pildistamisele läheneb Älis aastase kogemuse järel juba nagu proff. Eks need kokku annavad ka seletuse, kuidas selle Saue valla naise Instagrami lehel jälgib Rämmi talu elu juba pea kümme tuhat inimest.

Ja sel sügisel pälvib Heinlehtede kodutalu ka ajakirja Kodu & Aed Eestimaa ilusaima kodu preemia. „Ma ei uskunud, et selline asi võimalik on. Meil ei ole ju tegelikult veel kodu valmiski. Ma arvasin, et valitakse selliseid hullude lahendustega kodusid, kus viimnegi liist on paigas,“ on Älis hämmeldunud, aga ütlema rõõmus.

Mõlemad tunnistavad, et aega ja energiat on maja hullult võtnud, ühised planeerimised ja tegemised, aga nüüd see on maailma parim koht nende mõlema jaoks. „Istüd suvehommikul enda ehitatud terrassil omatehtud kiigel, jood kohvi ja vaatad, kuidas lapsed mängivad,“ kirjeldab Älis ja see kõik kokku kõlab nagu õnn.

„Valter, kas isa oleks sinuga rahul, kui ta Rämmi praegu näeks?“

„Oleks ikka küll.“

Rämmi talu tegemised leiad
www.instagram.com/alishleinleht

SAVITUBA

Laupäeviti kella 11.00 – 13.00
Saue koolimajas, 1 kord 10 €

Info tel. 56212391

KERAAMIKA – SEE ON IMELIHTNE!

KULTUURIKALENDER JAANUARIS

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT JA AEG	KONTAKTID
jaanuar	Mihkel Hollo näitus "Emotsioonide ja pinged kruvikeerajad"	Saue vallamaja fuajee akendel	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
jaan-veebr	Näitus Keila linna muusikaelust "Kodulinn näinud on muutuvaid aegu"	Riisipere kultuurimaja	FB: Riisipere kultuurimaja tel 5645 3916 nissi@sauekultuur.ee
12., 19 ja 26.01	EELK Saue Pauluse koguduse piiblitund	kell 15 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660
12., 19 ja 26.01	EELK Saue Pauluse koguduse laulutund	kell 16 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660
12.01.	Laagri asumiseltsi mõttetalgud	kell 18.30 Hammerjack'i hoone II korrus (Vae4)	
13., 20. ja 27.01	EELK Vennastekoguduse palvetund	kell 16 Vennastekoguduse Nissi palvemajas	tel 521 8467, krall@hot.ee
15.01.	Saue valla talimängud. Sulgpall	kell 10 Ruila spordihoones	kpoldaru@gmail.com kuldar.paju@sauekultuur.ee
16., 23 ja 30.01	EKNK Turba koguduse jumalateenistus	kell 11 Turbas Pargi 1-34	tel 5611 0551, turbakogudus@gmail.com
16., 23 ja 30.01	Laagri kristliku koguduse jumalateenistus.	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	www.laagrikogudus.ee
16., 23 ja 30.01	EELK Saue Pauluse koguduse jumalateenistus	kell 13 Saue päevakeskuses	tel 5694 3660, saue@eelk.ee
16., 23 ja 30.01	Saue kristliku vabakoguduse jumalateenistus	kell 13 Saue kirikus	www.sauekristlikvabakogudus.ee
18.01.	Võistlus "Kernu Terasmees ja Terasnaine 2022" ja Saue valla talimängud. Sõudeergomeeter	kell 18.30 Haiba halduskeskuses	kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206
20.01.	Kino "Kupée nr 6"	kell 19 Haiba rahvamajas	FB: Haiba rahvamaja, tel 5052463, kuldar.paju@sauekultuur.ee
26.01.	Etendus "Nuta või naera!"	kell 19 Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
27.01.	Kino "Vee peal"	kell 19.00 Saue noortekeskuses	FB: Saue kultuuri- ja huvikeskus saue@sauekultuur.ee
28.01.	Kino "Kupée nr 6"	kell 11 ja 19 Laagri kultuurikeskuses	FB: Laagri kultuurikeskus tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
29.01.	Talissuplemise üritus "Allika sulps"	kell 12 Hārgesoo tiigi ääres	raili.kann@gmail.com, tel 5880 2929
30.01.	Fotograafia algkursus vabas õhus	kell 11 kogunemine Kütise 8 ees	joanna.stalde@sauekultuur.ee, tel 5907 4027

NUTA VÕI NAERA!

Laagri kultuurikeskuses
26. jaanuaril kell 19

Brigitte Susanne Hunt

Henrik Normann

Piletid: 18 eurot
Piletid müügil PILETIMAAILMAS ja Laagri kultuurikeskuses

Telestuudio kuulus külaline, ja kõik väljub kontrolli alt

Laagri kultuurikeskus, Veskitammi 8 Laagri, tel 6796765

28.01
kell 11 ja 19

GRAND PRIX
FESTIVAL DE CANNES

Piletid: 5 / 4 eurot

LAAGRI KULTUURIKESKUSES KUPEE NR. 6

JURGO KUOSMANENI FILM

Laagri kultuurikeskus, Veskitammi 8 Laagri, tel 6796765

KINODES 3. DETSEMBERIST

LAAGRI ASUMISELTSI MÖTTETALGUD

12. JAANUAR 2022 KELL 18.30
HAMMERJACKI HOONE
II KORRUS (VAE 4)

Oodatud on kõik Laagri piirkonna aktiivsed inimesed
(sh Alliku, Koidu ja Nõmme/Saku territooriumil asuva Laagri)

OLAVI RUITLASE MENUROMAANI EKRAANISEERING

VEE PEAL

27. jaanuar kell 19

Saue Noortekeskuses

RASMUS ERMEL · MARKO MATVERE · AARNE SORO
MARIA KLENSKAJA · KALJU ORRO · AIGRI ALEKSANDRA KÜNNAPAS

Piletid 4/5€

29. jaanuaril 2022 kell 12-16

TALISUPLEMIST TUTVUSTAV KOGUKONNAÜRITUS "ALLIKA SULPS"

Saue vallas Allika külas Hārgesoo tiigi kaldal.

Päeva eesmärgiks on nautida külma vett osalejate peale kokku 104 minutit, arvesse läheb iga sekund!

Sooja annavad saunad ja kümblustünnid, kohapeal pakub suppi ja teed Ääsmäe külalplatsi kohvik (väike vihje: võta enda taaskasutatavad toidunõud kaasa ja saad soodukat).

Meeleolu hoiavad päevajuhid ja tegevust jagub kogu perele, lisaks õnneloos!

Üritus on tasuta ja seda toetab Saue vald.

Saue valla elanik Mihkel Hollo ei ole professionaalne kunstnik, vaid maalib oma lõbuks ja hobikorras.

Tema õlimaali näitus "Emotsioonide ja pinged kruvikeerajad" on inimestest ja sündmustest, mis Eesti ühiskonnas on viimastel aastatel palju emotsioone tekitanud ja pinget viimase vindini kruvinud, kuid tagantjärele inimesi ka erinevatesse leeridesse jaganud. Mõnda ühiskonna valupunkti on vaadatud läbi iroonilise huumori, kuid kõiki kujutatud inimesi läbi siira austuse.

FOTOGRAAFIA ALGKURSUS VABAS ÕHUS

30. JAANUARIL 2022
KELL 11-14

ROHKEM INFOT JA
REGISTREERIMINE AADRESSIL:
JOANNA.STALDE@SAUEKULTUUR.EE
TEL: 5907 4027

KURSUSE OSALUSTASU ON
25 EURO

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd. Kortermajade renoveerimine MTR EEH011474. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. mehitus@gmail.com 53529476

Korstnapühkija ja pottsepa teenused; ohtlike puude/okste langetamine; viljapuude loikamine; lume koristamine; heki loikus ja pügamine. Tel. +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Korterite ja eramute remont, renorveerimine ja ehitus. Kontakt: 56623584, evehitus@gmail.com

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

MÜÜK/OST

Müüa toored ja kuivad lõhutud küttepuid ko-haletoomisega, lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Kuivad segalehtpuud võrkottides 40l (5-25 cm.) hind 2.5 eurot kott. Hinnad ja tellimine kodulehel www.pakhalupuu.ee või tel. 5099598. Email: pakhalupuu@gmail.com

Kuiv okaspuu al 60 €/rm, kuiv kask al 65 €/rm, kuiv haab al 55 €/rm, märg haab al 42 €/rm, märg okaspuu al 48 €/rm., Pikkus 30, 40, 50 cm. Tel 516 4278

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinna-ga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan sei-sevauto@gmail.com või 56188671 Järgi tulen puksiiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisevauto.ee

Ostan Teie sõitva, või seisma jäänud sõiduki. Sobi-vad igas seisukorras masinad: sõiduauto, kaubik,

maastur, veoauto, traktor, mootorratas jne. Tel: 56721410

KINNISVARA

OSTAN garaažiboksi KOONDISE tänaval hinnaga 8.000 - 10.000€, sõltuvalt seisukorrast. Vajadusel aitan kolida/utiliseerida. Tel: 56675000, rait.kaplan@gmail.com

Otsin kevadeks Sauele või Saue lähimbrusse müüdavat 1- kordset uuemat maja või elamumaad tsentraalsete kommunikatsioonidega. tauno.omanik@mail.ee

TÖÖ

Otsime välitööde spetsialiste autobrigaadi, bruto-palk 1200.- eurot. Täpsemat info saamiseks helista 5682 1503.

MUU

Saue Rimis avatud rõivakauplus. Palju soodsaid kaupu kogu perele. Soodsad hinnad. Avatud E-R kell 10.30-18 ja L11-16.

Aeg annab ja aeg võtab,
alles mälestused jätab.

Mälestame endist töökaaslast

MEINHARD VIITAMEEST

Sügav kaastunne lahkunu omastele

Leili, Ene, Leo, Mirje, Merike

Sa kõigi vastu olid hea, Su inimlikku soojust
meenutades langetame pea

Mälestame oma kallist naabrit

LEINI UHKRANDA

Sügav kaastunne lahkunu omastele

Vilma, Helja, Väino, Maie, Leili, Merike,
Anu ja Evi

PAKUME LAIAS VALIKUS AIAKAUPU JA AIATEHNIKAT

Oleme avatud E-R 9.00-18.00 ja L 9.00-16.00
Asume Saue Keskuse tänav 6

www.e-garden.ee

Näitustuba elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhastrumatus, kabel, peielauad,
döppevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

LAAGRI LOOMAKLIINIK

ASUME
LAAGRIS VAE 2/1

TEL. 5507267
WWW.LAAGRILOOMAKLIINIK.EE

KAARDID ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h
Vaata, kes ennustajatest
on hetkel liinil: ennustus.ee

OÜ SINITHIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust
villa, sünteetiliste, kaltsu ja
narmasvaipadele.
Transport uksest ukse tasuta!
55 917 562

AKNAKATE

www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja
Saue vallas

**Joanna
Esula**

+372 566 33 807
joanna@aknakate.ee

Tekstiilkardinad
Rulood
Voldikkardinad
Terrassimarksiid

TALLINNA KREMATOORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA
TUHASTRUMATUSEID
MATUSE VORMISTAMISE
VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÖÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematoorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36
Tallinn

**KADRI
ALLASTE**
aasta maakler

+372 5661 1103
kadri@raid.ee

Vali hea
maakler!

KINNISVARA OST-MÜÜK-ÜÜR
KONSULTATSIOON TASUTA!

TALLINNA KÜTTELADU

TALECO

**HARJUMAAL
TASUTA TRANSPORT!** Info ja tellimine
51 36 999
www.kytteladu.ee info@kytteladu.ee

PUITBRIKETT **PELLET**

**KAMINA-
PUUD**

EESTI SUURIM VALIK KÜTTEMATERIALE!
PUITBRIKETT • KAMINAPUUD • PELLETT
KIVISÜSI • TURBABRIKETT • GRILLSÜSI

NOVALINA OÜ pakub Teile laia
valikut koduteenuseid:

- KODUHOOLDUSTEENUSED
- KODUABITEENUSED
- TRANSPORDITEENUSED
- MUU: KÜÜNTE HOOLDUS,
JUUKSUR, MASSAAŽ.

On võimalik kokku leppida
ka muude teenuste osas.

+372 56725840;
+372 56725850
info@novalina.ee;
www.novalina.ee

LAAGRI KÜTTELADU

Pakkumise saamiseks ja
tellimiseks võtke
ühendust
+372 504 0304 või
kirjutage
info@kytame.com

Pellet
6mm/8mm
975kg/alus

**Kandilised briketid: kask,
kuusk ning
kuuse+männi+kase segu**
960-1000kg/alus

Tume puitbrikett (saar)
960kg/alus

Laagri ja Kose
Kütelaod

ARVUTIHOOLDUS

arvutite ja
lisaseadmete
müük ja hooldus
otse Saue südames

TEL: +372 52 55 363

Komplekteerime, puhastame,
hooldame ja remondime laua ja
sülearvuteid. Kohapeal olemas
erinevad tarvikud ja komponendid.

Asume Pärnasalu 19 1. korrusel
T.N.R 10-17, muul ajal kokkuleppel

info@seccam.eu www.seccam.eu

-o/

HEAD HINNAD JAANUARIS

Kpl. Turba
Kpl. Nissi
Kpl. LaitseZewa Deluxe Design
salvrätikud karbis
30tk (3kihti)1.69
1.19 -29%Kohv president 500g
Paulig5.49
3.99 -27%
7.98/kgKolme juustu ahjukana
Tallegg4.60
2.99 -35%
/kgLeibur Mitmeviljaröst
470g1.15
0.89 -23%
1.89/kgVõileivakurk 400g
Põltsamaa2.19
1.59 -27%
3.45/kgLastevorst 300g
Rakvere1.55
0.99 -36%
3.30/kg

Ja lisaks leiad meie kauplustest vähemalt 700 soodustust!

www.keilaty.ee

Haapsalu mnt 57b, Keila

Toome Sinu
muruniiduki,
murutraktori
ja trimmeri ise
hooldusesse!HOOLDUS-
KAMPAANIASaue vallas edasi-tagasi
transport alates **10 EUR**
Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

Küttematerjali müük!

pellet

brikett

küttepuud

Tasuta transport
Tallinnas ja
lähiumbruses!www.puu24.ee +372 520 00 93Eesti Puu
Estonian WoodMetKon Projekt on 2016. aastal asutatud
ettevõtte, mille peamiseks tegevusaladeks on
rõdude, trepikodade jms piirete tootmine ja
paigaldamine.Ettevõtte põhilisteks toodeteks on nii metall-
kui klaaspiirded ja peamiseks klientideks
ehitusvaldkonna peatöövõtufirmad, vähemal
määral on teostatud projekte ka eraklientidele.
Ettevõtte on alustamas tootmisega aadressil
Hoiu 14, Laagri ning sellega seoses on meeskond
laienemas.**METKON**

P R O J E K T

meeskonda on oodatud:

MEISTER,**KEEVITAJA/KOOSTAJA ja****METALLITÖÖLINE/LUKKSEPP**

PAKUME:

- Konkurentsivõimeline tasu ja sõbralik kollektiiv
- Eneseteostuse ja arenguvõimalused
- Huvitav ja mitmekesine töö kiirelt arevevas ettevõttes

Tundsid end ära või on küsimusi? Saada CV aadressile mihkel@lml.ee
või helista 5566 9560

SAMI

Tule Tööle!

Otsime oma meeskonda:

CNC TREI-JA FREESIKESKUSE
(HAAS) OPERAATORKirjuta: personal@sami.ee
Helista: +372 51 976 863

AS Alliku OS

Piimatootmisega tegelev
põllumajandusfirma Alliku
külas pakub tööd

FARMITÖÖLISELE

Rohkem infot:

allikuos@gmail.com või
56633942Aadress: Kurvi tee 410,
Alliku küla, Saue vald,
Harjumaaatko
ATKO GRUPP

OÜ ATKO

Transport pakub
tööd Saue siseliinide
BUSSIJUHILE

Liini algus ja lõpp Kiisal.

Lisainfo telefonidel
6272733 või 5558 5632STORZ
KARL STORZ — ENDOSKOPE

Otsime oma ettevõttesse:

- PLASTITÖÖTLUSE
OPERAATOR-SEADISTAJAT
- TÖÖKOJA TÖÖTAJAT /
SEADMETE OPERAATORIT
- TOOTMISE PLANEERIJAT
- STERIILSETE TOODETE TOOTMISE
SPETSIALISTI
- VÄRBAMISSPETSIALISTI

Rohkem infot: www.cv.ee märksõna Karl Storz
või Estonia@karlstorz.com, tel. 6397018Asume aadressil: Pärnu mnt. 556b (Urda
peatas) Laagri, Saue vald, 76401 Harju mk.

HINNASULA

Kuni 31. jaanuar

7. - 9. jaanuar
Meeste joped

-25%

14. - 16. jaanuar
Laste joped,
Kombinesoonid

-25%

21. - 23. jaanuar
Naiste ja meeste teksapüksid

-25%

28. - 30. jaanuar
kindad, mütsid, sallid

-25%

Name It
Laste kudum

~~18.95~~
14.95

Name It
Laste dressipluus

~~16.95~~
13.95

Name It
Laste kleit

~~18.95~~
14.95

Blue Seven
Laste jakk

~~21.95~~
17.95

Tom Tailor
Meeste kudum

~~39.99~~
29.99

Blue Seven
Meeste polosärk

~~24.95~~
19.95

Haily's
Naiste pluus

~~19.99~~
14.95

Fransa
Naiste kleit

~~46.95~~
35.95

Five Seasons
Naiste jope

~~149.95~~
119.95

Gabriella K
Naiste kardigan

~~32.95~~
25.95

Blue Seven
Naiste polo

~~29.95~~
22.95

Jomos
Meeste saapad

~~71.90~~
55.90

Tom Tailor
Laste saapad

~~49.90~~
39.90

Tom Tailor
Laste saapad

~~49.90~~
39.90

Jana
Naiste saapad

~~74.90~~
59.90

Wortmann
Naiste saapad

~~64.90~~
49.90